

Årsredovisning för

Studieförbundet riksförbundet

802003-2895

Räkenskapsåret
2024-01-01 - 2024-12-31

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Studieförbundet riksförbundet avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Allmänt om verksamheten

Studieförbundet är ett studieförbund som bedriver idéburen folkbildningsverksamhet i hela landet, främst inom natur-, djur-, miljö- och kulturområdet. Vi är partipolitiskt, fackligt och religiöst obundna.

Studieförbundet är av Folkbildningsrådet godkänt som statsbidragsberättigat studieförbund.

Denna årsredovisning avser Studieförbundet Riksförbundet (organisationsnummer 802003-2895). Föreningen har sitt säte i Stockholm.

Organisatoriskt har Studieförbundet under 2024 varit uppbyggt med ett riksförbund som riksorganisation samt ett antal egna juridiska enheter. Totalt har det funnits 14 juridiskt självständiga avdelningar för regional och lokal verksamhet som mottar statsbidrag samt en juridiskt självständig organisation för regional verksamhet, Studieförbundet Utbildningscenter Väst. Studieförbundet, riksförbundet har sitt säte i Stockholm. Från och med 1 januari 2025 har Studieförbundet en ny organisation.

Studieförbundet är en demokratisk organisation med 19 medlemsorganisationer. Förbundsstämma hålls vart annat år.

Vid den ordinarie förbundsstämman i maj 2023 valdes en ny förbundsstyrelse, där Anna Håkansson valdes som ordförande för de två kommande åren och Bertil Jonsson valdes till vice ordförande. Vid extra förbundsstämma i juni 2024 valdes Pia Nylund till vice ordförande på ett år då Bertil Jonsson valde att lämna sitt uppdrag. För att fylla Pia Nylunds tidigare plats som ordinarie ledamot valdes Kjell Johansson in.

Övriga ledamöter i förbundsstyrelsen var under 2024:

Nils Andrén (avgick oktober 2024), Linnea Björkman (avgick september 2024), Ulf Johansson, Erland Nylund, Therese Palm, Jimmie Silvervidh, Douglas Thisell och Ulf Tollhage. Personalrepresentanter: Linus Råde, ordinarie och Anders Wigren, suppleant.

Statens bidrag

Studiefrämjandets intäkter består i huvudsak av offentliga stöd. De bidrag som riksdagen anslår till folkbildningsverksamhet fördelas av Folkbildningsrådet. Folkbildningsrådet är en ideell förening, som i bidragsfördelningen agerar i myndighets ställe. Nedan tre medlemmar finns i Folkbildningsrådet:

- Studieförbunden i samverkan
- Rörelsefolkhögskolornas Intresseorganisation, RIO
- Sveriges Kommuner och Regioner, SKR

Studieförbunden i samverkan är studieförbundens branschorganisation och utser, tillsammans med övriga medlemmar i Folkbildningsrådet, genom ombud Folkbildningsrådets styrelse.

Folkbildningsrådets fördelning av statsbidraget

Statsbidraget fördelas vart tredje år mellan studieförbunden enligt ett kvalitetsbedömningssystem. Systemet ska ge förutsättningar för långsiktig planering. Alla studieförbund lämnar in ett verksamhetsåtagande för en treårsperiod, där de beskriver vilken verksamhet de tänker genomföra, vilka målgrupper de vill nå och hur de planerar att bedriva folkbildning utifrån sin profil. Den planerade verksamheten ska kopplas till fem kvaliteter (Bildning, Demokrati och delaktighet, utbildning, Civilsamhälle samt Kulturliv). Studieförbundens verksamhetsåtaganden bedöms av Folkbildningsrådet, med stöd av en extern bedömargrupp. Tillsammans med utvärderingar och tidigare måluppfyllelser är detta grund för hur stor del av statsbidraget varje studieförbund tilldelas.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under 2024 har ett intensivt arbete pågått för att möta de stora omvärldsförändringar som Studiefrämjandet står inför. Omvärldsförändringarna handlar bland annat om de nedskärningar av anslagen till studieförbunden som regeringen aviserat och även fastställt i budget 2024. De närmaste åren kommer anslaget successivt att minska med en tredjedel jämfört med 2023.

Folkbildningsrådet har gjort en översyn av systemet för statsbidrag till studieförbundens verksamhet. De nya statsbidragsvillkoren började gälla från den 1 januari 2024 men fördelning och verksamhetsåtagande börjar att gälla först från den 1 januari 2025. Det nya systemet innebär att bidraget ska fördelas enligt ett kvalitetsbedömningssystem vilket kommer att kräva stora samordnande insatser för planering, uppföljning, utvärdering och analys av den verksamhet vi bedriver. Folkbildningsrådet har även ökade krav på uppföljning och kontroll av verksamhet som rapporteras som grund för statsbidrag. Den 4 september beslutade Folkbildningsrådet om studieförbundens andelar för de kommande tre åren. Studiefrämjandets andel beslutades till 11,9 procent med följande motivering:

Folkbildningsrådets bedömning är att Studiefrämjandet har lämnat ett återhållsamt åtagande som synliggör studieförbundets förändrade kapacitet. Förutsatt att Studiefrämjandet tar avstamp i de senaste årens lärdomar och kan mobilisera framåt är Folkbildningsrådets bedömning att studieförbundet har goda förutsättningar att bidra till att uppfylla statens syfte med bidraget.

I början av året slutfördes den organisationsöversyn som initierades under hösten 2023. Utifrån översynen och den utredning som togs fram föreslog förbundsstyrelsen att kalla till en extra förbundsstämma för att besluta om ny organisation för Studiefrämjandet från och med 1 januari 2025. Studiefrämjandets extra förbundsstämma 13 juni 2024 beslutade att genomföra en omfattande organisationsförändring för att även framåt kunna möta människors behov av lärande och utveckling i hela landet genom att frigöra resurser.

Organisationsförändringarna innebär att Studiefrämjandet från och med 1 januari 2025 samlas i sex regionala avdelningar och en nationell avdelning, i stället för nuvarande 14. De tidigare avdelningsstyrelserna ersätts av avdelningsråd, som bland annat utser ombud till förbundsstämman. Råden bidrar också till verksamhetsutveckling och förankring i det lokala föreningslivet.

Under hösten 2024 har riksförbundet arbetat för att förbereda verksamhetsövergången från alla avdelningar till den nya gemensamma organisationen. Ett stort arbete för riksförbundet har varit att samordna och stötta i de fackliga förhandlingar för avdelningar som har genomförts som ett led i att

formera de nya avdelningarna. Riksförbundet har även arbetat med att förbereda och förändra i IT-system, stötta avdelningar i avtalsfrågor och samordna inför avdelningarnas sista årsbokslut för att nämna några delar. Parallellt med detta har också nya styrande dokument, arbetssätt, strukturer och rutiner för den nya organisationen börjat tas fram, ett arbete som kommer att fortsätta under 2025.

Under arbetet med att förbereda för verksamhetsövergången har det också uppstått omständigheter som resulterat i att förbundsstyrelsen har beslutat om fördröjd avveckling av några juridiska enheter som enligt extrastämmans beslut skulle överföras i verksamhetsövergången. Förbundsstyrelsens beslut innebär att Utbildningscenter Väst (UCV), verksamheten Konstbruket i avdelning Uppsala-Västmanland och verksamheten Film- och musikgymnasiet i avdelning Östergötland kvarstår som egna juridiska enheter från och med 1 januari 2025.

Under året har riksförbundet beviljats projektmedel från Folkbildningsrådet för genomförande av projektet Weaving Trust Ålidhem inom ramen för utlysningen "Demokrati i en föränderlig värld". Vidare har Studieförbundet, tillsammans med ABF, Studieförbundet Vuxenskolan och Sensus, beviljats innovationsstöd från Folkbildningsrådet för projekt kring stärkt roll i klimatomställning.

Verksamhetens ändamål och inriktning

Studieförbundets ändamål enligt stadgarna § 1:

Studieförbundet

- är ett studieförbund som med bred folkbildningsverksamhet möter människors behov av och intresse för lärande och gemenskap,
- verkar för att fler människor engagerar sig och tar aktiv del i samhällslivet - och bidrar därmed till demokratisk förnyelse och till en mer hållbar utveckling; ekologiskt, socialt och ekonomiskt,
- bidrar genom bildnings- och kulturverksamhet till att stärka medlemsorganisationerna.
- Huvuddelen av Studieförbundets verksamhet är att arrangera studiecirklar och kulturprogram. Till grund för insatserna ligger dels statens syften med stödet till folkbildningen, dels strategiska områden och mål beslutade av förbundsstämman 2021 genom Strategi 2131 - Studieförbundets kompass mot framtiden. Verksamheten styrs även av våra medlemsorganisationers behov samt av medborgarnas intresse för att delta i folkbildande verksamhet.

Främjande av ändamålet

De avgörande insatserna för att uppfylla Studieförbundets ändamål sker i de juridiskt självständiga avdelningarna, som var och en avger sin egen verksamhetsberättelse och årsredovisning.

Under 2024 genomfördes totalt i Studieförbundet 11 872 (2023: 12 085) studiecirklar, 8 505 (2023: 9 472) kulturprogram och 5 968 (2023: 5 680) arrangemang inom annan folkbildningsverksamhet.

Antalet unika deltagare (enskilda personer) som deltog inom Studieförbundets verksamhet 2024 uppgick till 72 756 (2023: 74 829) en minskning med 2 073 personer eller -2,8%

Jämfört med de verksamhetsvolymerna som angetts i Studieförbundets verksamhetsåtagande genomfördes 98,9 % av angivet antalet studiecirklar (12 000), 113,4% av angivet antal kulturprogram (7 500) och 106,6 % av angivet antal arrangemang inom annan folkbildning. 97,0 % av angivet antalet unika deltagare (75 000) nåddes. Verksamhetsstatistik för studieförbund finns samlad på Statistiska centralbyråns webbplats.

Förbundsstyrelsen har riksförbundet till stöd i verkställandet av styrelsens beslut. Riksförbundets insatser syftar främst till att stödja avdelningarna och tillsammans driva övergripande utvecklingsprocesser inom våra profilområden: natur, djur, miljö och kultur. Riksförbundet samordnar och driver en rad samrådsgrupper inom olika ämnesområden med representanter för avdelningar.

Riksförbundet ansvarar även för övergripande samarbete och verksamhetsutveckling tillsammans med medlemsorganisationerna, med grund i ingångna samlarbetsplaner.

Riksförbundet har en stödjande och samordnande roll, och i vissa avseenden ett operativt ansvar för utveckling och drift, inom exempelvis administration, ekonomihantering, IT och HR. Detta frigör resurser för avdelningarnas folkbildningsverksamhet, där förmågan att uppnå ändamålet med verksamheten slutgiltigt avgörs.

Särskilt fokus för riksförbundet under 2024 har varit:

- Verka utifrån de nya statsbidragsvillkoren.
- Lämna in Studieförbundets verksamhetsåtagande för 2025-2027
- Slutföra organisationsöversynen och den utredning som initierats utifrån det strategiska mål som stämman beslutade i maj 2023.
- Förberedelser inför ny organisation och verksamhetsövergång i enlighet med extra förbundsstämmans beslut.
- Stöd till avdelningarna i verksamhetsövergången.
- Förbereda tjänsteorganisationen i Studieförbundets nya organisation.

Medarbetare

Studieförbundet är medlem i Fremia, Ideella organisationers arbetsgivareförbund. Genom Fremia har Studieförbundet tecknat kollektivavtal med Unionen.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet är en naturlig del av vår arbetsvardag på riksförbundet och arbetsmiljön omfattar alla förhållanden på vår arbetsplats, såväl sociala, organisatoriska som fysiska. Som arbetsgivare har vi ett uttalat mål där vi vill att alla våra medarbetare ska trivas, känna sig sedda och bekräftade, ges möjlighet till hög delaktighet och utveckling. Vi vill att våra medarbetare ska känna stolthet över att tillhöra Studieförbundet och därmed folkbildningen i Sverige. Vi arbetar också aktivt för att uppmuntra en kultur där vi tillsammans tar ett gemensamt ansvar för att vi som organisation ska nå våra mål, både på kort och lång sikt.

Arbetsmiljömålen var för 2024 följande:

- Bidra till ökad förståelse för hur medarbetare påverkas av förändring och vad vi kan göra för att stödja vår egen hälsa och trivsel bland kollegor.
- Öka insikten om sambandet mellan hälsa, arbetsmiljö och livsstil bland oss kollegor.
- Fördjupa kunskapen hos våra medarbetare om det systematiska arbetsmiljöarbetet, inklusive våra rutiner och det egna ansvaret för arbetsmiljön.

Under 2024 har vi genomfört flera viktiga arbetsmiljöinsatser för att förbättra våra medarbetares välmående och arbetsmiljö. Här är några av de åtgärder vi har vidtagit:

Arbetsmiljömål: Vi har arbetat med att synliggöra och processa våra arbetsmiljömål för att säkerställa att alla är medvetna om och engagerade i våra arbetsmiljösträvanden.

HALU (hälso- och arbetsmiljöundersökning): En undersökning (enkätform samt fysiska mätvärden) som har erbjudits till alla medarbetare för att identifiera och åtgärda eventuella arbetsmiljöproblem.

Arbetsmiljöfokus på våra personalkonferenser: Vi har ökat fokus på arbetsmiljö under våra personalkonferenser, där vi bland annat har haft kortare föreläsningar på teman som nervsystemet/avslappning och vad som händer inom människor när de är i en transformation.

Organisationsförändring: Vi har haft ett löpande fokus på organisationsförändringen och diskuterat processen ur ett arbetsmiljö- och hälsoperspektiv.

Sjukfrånvaroanalys: Vi har analyserat sjukfrånvaron under året och haft samtal om vikten av att tillåta sig att vara sjuk eller vårda barn vid behov.

Terminalglasögon: Vi har uppmuntrat våra medarbetare att använda terminalglasögon för att minska ögonbelastning och förbättra arbetskomforten.

Dessa insatser är en del av vårt kontinuerliga arbete för att skapa en hälsosam och trygg arbetsmiljö för alla våra medarbetare. Utöver ovan har arbetsmiljökommittén löpande träffats en gång per månad där man löpande har fångat upp och diskuterat arbetsmiljöfrågor och uppkomna ärenden.

Förvaltade stiftelser

Riksförbundet förvaltar inga stiftelser.

Framtida utveckling

Folkbildningen som helhet står inför ett stort arbete med att återvinna tillit och kraft samtidigt som de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten är mer utmanade än på länge. Samtidigt behöver det skapas förutsättningar för att deltagarna i verksamheten och samverkande föreningar ges fortsatt tillgång till kvalitativ och tillgänglig folkbildning samt den infrastruktur som är helt avgörande för lokal tillgång till bildning, kultur och demokratiska forum. Det finns ett ökat behov i samhället som helhet av den verksamhet som studieförbunden kan erbjuda. Detta behov stärks av faktorer som ökad polarisering, minskad tillit till samhällsinstitutioner och demokrati, förändringar i demografi och ett civilsamhälle vars möjligheter till utveckling minskar. Människors behov av att kunna påverka och hantera en vardag som påverkas av klimatförändringar, krig i vår närhet och oro för kriminalitet och egen säkerhet är större än någonsin. Med utgångspunkt i Studiefrämjandets organisations grund och de målsättningar som pekas ut av strategin finns både förmåga och verktyg att genom bildning och kultur öka människors bildning och möjligheter att aktivt delta i en positiv samhällsutveckling.

För Studiefrämjandet är strategin med tillhörande strategiska mål det nav i styrning, ledning och samordning som organisationen utgår från för att ta vara på möjligheter eller hanterar utmaningar, såväl verksamhetsmässiga som organisatoriska.

Neddragningarna av statsbidraget till folkbildningen har påverkat den takt som Studiefrämjandet har arbeta med att framtidssäkra organisationen och verksamheten. Dessutom skapar nya krav på uppföljning behov av en organisation som rent organisatoriskt är närmare varandra och kan utnyttja sin kollektiva styrka på bästa sätt. Den nya organisationen för Studiefrämjandet som träder i kraft 1 januari 2025 är en möjlighet att möta och ta oss an de utmaningar som Studiefrämjandet och folkbildningen står inför.

Här har riksförbundet en central roll i att tillsammans med de nya avdelningar och medlemsorganisationer leda Studiefrämjandet på ett sätt som både skapar långsiktiga organisatoriska förutsättningar och som värnar deltagarna och verksamheten.

Kompetensförsörjning och behovet av kompetensväxling är fortfarande högprioriterat. Sedan 2022 har arbete pågått med att kartlägga kompetensbehov i organisationen samt definiera kärnkompetenser med syfte att förflytta verksamheten i riktning mot önskade lägen och målsättningar i strategin. Kartläggningar visar ett omfattande behov av kompetensförsörjande insatser under kommande år. Detta arbete behöver alltså fortsätta samtidigt som riksförbundet nu är redo att under 2025 starta flera satsningar för att stärka i första hand verksamhetsutvecklarna i deras roll.

Behovet av stärkt kompetens i organisationen är också nära förknippat med gemensamma strukturer och stöd till verksamheten. Stödet till verksamheten och deltagarna är centralt och här har riksförbundet en viktig roll i att skapa rätt förutsättningar genom att samordna och leda arbetet med att ta fram tydliga och enhetliga arbetssätt, processer och kommunikationsvägar i den nya organisationen.

Kvalitetsarbete

Studiefrämjandet erhåller betydande offentliga medel, vilket innebär ett stort ansvar och ställer höga krav på ett etiskt förhållningssätt. Folkbildningsrådet anger villkor och fördelningskriterier för statsbidraget. Till stöd för en korrekt tillämpning av statsbidragsvillkoren finns Kvalitetkoden som är en överenskommelse mellan studieförbunden genom branschorganisationen Studieförbunden i samverkan samt Studiefrämjandets interna riktlinjer för folkbildningsverksamheten.

Studiefrämjandet genomför årligen systematiska intern- och efterkontroller och kompletterar dessa med Tillitsmodellen.

Att kvalitetsutvecklingen går åt rätt håll kan vi även se genom att antalet arrangemang i Folkbildningsrådets urval, som baserades på risk, i efterkontrollen av 2023 års verksamhet, var relativt få. Även i den av Folkbildningsrådet genomförda kontroll av kostnadsersättningar konstatera granskarna att avvikelserna var få och att vi uppfyllde kontrollpunkterna i hög utsträckning.

Resultatdialogerna är en del av den styrmodell som infördes 2022, styrmodellen innefattar roll- och ansvarsbeskrivning i organisationen men visar även på vår gemensamma struktur och arbetssätt för styrning, planering och uppföljning.

Styrmodellen, Tillitsmodellen, tillsammans med efter- och internkontroll bildar grunden för förbundsstyrelsens absoluta ambition att säkerställa korrekt användning av offentliga medel. Studiefrämjandets Strategi 2131 med tillhörande mål borgar för att vår folkbildningsverksamhet genomförs i enlighet med statens fyra syften med statsbidraget till studieförbunden.

Tillitsmodellen 2024

Tillitsmodellen är ett verktyg för kvalitetssäkring, verksamhetsutveckling, egenkontroll och transparens. Metoden är utformad på ett sätt som gör att chefer, förtroendevalda och verksamhetsutvecklare samt bidragsgivare får en tydlig bild av och kunskap om verksamheten.

Syftet med Tillitsmodellen är att

- transparent redovisa för bidragsgivare och allmänhet den verksamhet som Studiefrämjandet anordnar
- kvalitetssäkra verksamheten genom en levande diskussion på alla nivåer i organisationen.
- ett starkt utvecklingsarbete med grund i de samtal och reflektioner med utgångspunkt i de data metoden visat på

Tillitsmodellen genomfördes 2024 med fokus på nationella koncept vilket betyder att bara de medarbetarna som har erfarenhet att arbeta i något av de nationella koncepten ingick.

De koncept som ingick i Tillitsmodellen 2024 var

- Dans- och Livekarusellen
- Hundens vecka
- Jägarskolan
- Nemis
- Sweden Rock Kollo
- Tusen trädgårdar

Sammanfattningsvis ser vi att samtliga av de analyserade koncepten stämmer väl överens med Studiefrämjandets profil där varje koncept tydligt ligger inom något av våra profilområden djur, natur, miljö och kultur. Koncepten bidrar till ett stort kommunikativt värde och visar på Studiefrämjandets särart bland folkbildningsaktörerna.

I samtliga koncept finns möjligheter till fortsatt utveckling i linje med våra strategiska mål, samhällets och deltagarnas behov. I tider av nedskärningar och minskade resurser finns en oro för om utveckling kommer vara möjlig när det är uppenbart att satsningar som dessa, inte minst uppsökande verksamhet och att nå nya målgrupper, kräver resurser.

Studieförbundets systematiska kvalitetsarbete 2024

Syftet med Studieförbundets verksamhet är att utveckla och genomföra folkbildning av sådan kvalitet att deltagares, ledares, anslagsgivares och uppdragsgivares krav och förväntningar uppfylls. Vi strävar efter att ständigt utveckla och förbättra verksamheten. För att uppnå detta arbetar Studieförbundet lokalt och centralt med ständiga förbättringar.

Systematiken i Studieförbundets kvalitetsarbete är cirkulärt. I det första steget identifierar vi mål och krav samt planerar hur vi kan leva upp till dessa. I detta steg tar vi även fram processbeskrivningar och rutiner. I det andra steget genomför vi processen med hjälp av rutiner som togs fram i steg ett. I det tredje steget följer vi upp resultatet genom att utvärdera om vi nådde de målen och kraven som finns i steg ett. I det fjärde och sista steget utvecklar vi och förbättrar processen och rutinerna så att de än mer går mot krav och mål.

Studieförbundets systematiska arbete med intern- och efterkontroll

Internkontroll

Studieförbundets arbete med den systematiska internkontrollen utgår ifrån Statsbidrag till verksamhet i studieförbunden - Villkor och fördelning från och med 2024, Studieförbunden i samverkans gemensamma Kvalitetskod - Studieförbundens gemensamma överenskommelser och våra egna Riktlinjer för folkbildningsverksamheten. Internkontrollen tar avstamp i en risk- och väsentlighetsanalys.

I internkontrollens första steg planerar riksförbundet utifrån de krav och mål vi har för genomförandet och genomför sedan en risk- och väsentlighetsanalys, detta för att få ett relevant och träffsäkert innehåll. Avdelningarna har sedan möjlighet att komma med återkoppling på innehåll och metod.

Genomförandet av den interna kontrollen sker framför allt på avdelningsnivå men det är riksförbundet som beslutar om kontrollpunkter, tar fram underlag för kontrollerna och bestämmer huruvida återrapportering till riksförbundet ska ske eller inte.

Den verksamhet som inte lever upp till gällande villkor, överenskommelser eller interna riktlinjer har avdelningarna ansvar för att det inte rapporteras som underlag för statsbidrag. Avdelningarna meddelar även riksförbundet om det upptäckts verksamhet som behöver justeras bakåt. Riksförbundet kontrollerar att avdelningarna har tagit bort eller flyttat den verksamhet som inte lever upp till gällande villkor, överenskommelser eller interna riktlinjer. I de fall det missats av avdelningarna justeras aktuell verksamhet av riksförbundet i samband med den årliga efterkontrollen.

Resultatet av innevarande års internkontroll påverkar kommande intern- och efterkontroller, utbildningsinsatser, riktlinjer och rutiner i verksamheten så väl som rutiner för rapportering i verksamhetssystemet Gustav. Riksförbundet genomför regelbundna uppföljningsmöten med avdelningarna där internkontrollen följs upp, förtydligas och om hjälp behövs så erbjuds det. Respektive avdelnings erfarenheter från internkontrollen delas i den nationella funktionsgruppen för kvalitet där alla avdelningar finns representerade. Internkontrollens sista steg är att utvärdera, förbättra och utveckla kontroller för att ta vara på de lärdomar vi fått och de avvikelser vi upptäckt. Detta gör vi för att kunna utveckla vår metod och våra kontrollpunkter.

Ett urval av de kontrollpunkter som ingick i internkontrollen 2024 var:

- Ledares kompetens
- Föreningar med omfattande verksamhet
- Rimlighetskontroller
- Registerbaserade kontroller
- Personer som är rapporteringsansvariga för många kulturprogram är närvarande

Efterkontroll

Årets efterkontroll initierades av Folkbildningsrådet vilka även gjorde urval, tog fram kontrollpunkter och bedömningskriterier. Det urval som Studieförbundet fick från Folkbildningsrådet bestod av totalt 314 arrangemang. Årets urvalsparametrar bestod av arrangemang som är slutrapporterade nära skapandedatum samt ett arrangemang per kommun som vi har haft verksamhet i. Kontrollen visade på att en majoritet av den verksamhet som granskades uppfyller de krav som kontrollpunkterna ställer. De avvikelser som upptäcktes var kopplade till att dokumentationen av planeringen kan förbättras samt att en insats behövs för att våra ledare ska föra närvaro i närmare anslutning till sammankomst.

Resultat och ställning

Studiefrämjandets förbundsstyrelse mottar och fördelar statsbidraget och är i och med detta ansvarig för hela dess användning. Riksförbundet leder och samordnar Studiefrämjandets verksamhet. Vid statsbidragsfördelningen räknas riksförbundets budget av och resterade summa fördelas därefter till Studiefrämjandets avdelningar för att bedriva folkbildningsverksamhet.

Ordinarie statsbidrag till Studiefrämjandet minskade med 23,2 mkr jämfört med föregående år, vilket berodde på ett regeringsbeslut att successivt skära ned anslagen till studieförbunden med totalt 500 miljoner kronor över en treårsperiod 2024 - 2026.

Den ekonomiska ram för riksförbundet 2024 som beslutades av extrastämman 2021 var 57,5 mkr. På grund av den av riksdagen beslutade statsbidragsminskningen 2024-2026 fattade förbundsstyrelsen beslut om att riksförbundets andel av statsbidraget 2024 skulle vara 51,0 mkr proportionerligt med den minskning av statsbidrag Studiefrämjandet mottog.

Årets resultat visade ett underskott om 7,3 mkr. Jämfört med budgeten för 2024 är det en förbättring med 2,2 mkr (budget var lagd till ett underskott på 9,5 mkr). Riksförbundets verksamhetskostnader ökade med 5,0 mkr jämfört med föregående år. Kostnadsökningen beror till största delen på ökade personalkostnader samt kostnader kopplade till omorganisationen. Personalkostnaderna ökar med 3,9 mkr, främst på grund av tillsättning av tidigare vakanser men också på grund av ett förstärkningsbehov i samband med omorganisationen. Andra kostnader kopplade till omorganisationen uppgår till 4,0 mkr och innefattar arbetsrättsligt stöd och HR-insatser, kostnader för ekonomisk och juridisk rådgivning, anpassningar av centrala IT-system samt kommunikationsinsatser. Resekostnaderna är däremot 3,4 mkr lägre än 2023 då organisationskonferenser och utbildningsinsatser drog upp kostnadsnivån.

Riksförbundets eget kapital har under tidigare år förstärkts på grund av några år med positiva resultat. I och med denna förstärkning har det funnits en möjlighet att använda kapitalet för att hantera omställningen av organisationen till de nya lägre statsbidragsnivåerna, något som skett under 2024. Genom årets negativa resultat har riksförbundets eget kapital minskat med 7,3 mkr. Totalt eget kapital uppgår till 18,1 mkr.

Avdelningarna har överfört dess värdepappersinnehav till riksförbundet för att förbereda för verksamhetsövergången 2025, vilket ökat riksförbundets balansomslutning

(Samtliga belopp anges i 1 000-tal kronor om inget annat anges)

Flerårsöversikt, Tkr	2024-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Verksamhetens intäkter	195 202	227 874	230 189	221 617	223 503
Årets resultat	-7 285	4 871	9 467	627	-1 432
Balansomslutning	114 512	33 636	31 834	28 959	49 202
Antal anställda	35	34	36	40	41
Soliditet %	16	75	64	38	22

Eget kapital 2024

Belopp i Tkr	Garantifond	Balanserat kapital	Summa eget kapital
Ingående balans	4 500	20 849	25 349
Upplösning garantifond	-4 500	4 500	
Årets resultat		-7 285	-7 285
Eget Kapital vid årets utgång	0	18 064	18 064

Resultaträkning

Belopp i Tkr	Not	2024-01-01- 2024-12-31	2023-01-01- 2023-12-31
Verksamhetens intäkter			
Bidrag	2	192 962	225 934
Övriga intäkter	3	2 240	1 940
Summa verksamhetens intäkter		195 202	227 874
Verksamhetens kostnader			
Förmedlade bidrag och verksamhetsstöd	4	-141 566	-167 008
Verksamhetskostnader	5	-19 162	-20 170
Övriga externa kostnader	6,8	-9 018	-6 934
Personalkostnader	7	-33 345	-29 278
Övriga verksamhetskostnader		-53	0
Avskrivningar		-181	-239
Summa verksamhetsresultat		-203 325	-223 629
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	9	844	626
Övriga räntekostnader och liknande resultatposter		-6	0
Årets resultat		-7 285	4 871

Balansräkning

Belopp i Tkr	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Programvara	10	0	0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark		125	0
Inventarier	11	260	441
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Långfristiga värdepappersinnehav	12	16 824	1 405
Summa anläggningstillgångar		17 209	1 846
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		0	772
Aktuell skattefordran		22	66
Övriga fordringar	13	4 526	3 368
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	2 998	3 547
		7 546	7 753
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
Övriga kortfristiga placeringar	15	73 468	0
		73 468	0
<i>Kassa och bank</i>	16	16 289	24 037
Summa omsättningstillgångar		97 303	31 790
SUMMA TILLGÅNGAR		114 512	33 636

Balansräkning

Belopp i Tkr	Not	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Eget kapital			
Garantifond		0	4 500
Balanserat kapital		25 349	15 978
Årets resultat		-7 285	4 871
Summa eget kapital		18 064	25 349
SKULDER			
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		0	3 162
Mottagna ej nyttjade bidrag	17	1 206	891
Övriga kortfristiga skulder	18	92 253	1 053
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	2 989	3 181
Summa kortfristiga skulder		96 448	8 287
Summa skulder		96 448	8 287
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		114 512	33 636

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Belopp i Tkr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Resultaträkning

Bidragsintäkter

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värde av den tillgång som förbundet fått eller kommer att få. Intäkter värderas, om inget annat anges, till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. Statsbidragen intäktsredovisas i de perioder när bidragen utbetalas till förbundet. Statsbidragen utbetalas till lokalavdelningarna samma år som bidraget erhålls från Folkbildningsrådet. Om bidragen är till för att täcka specifika kostnader, sker intäktsredovisningen på sådant sätt att intäkterna ställs mot de kostnader som bidragen är avsedda att täcka. Periodisering av intäkter och kostnader har skett enligt god redovisningssed.

Övriga intäket

Övriga verksamhetsintäkter intäktsförs i den period då tjänsten utförs.

Leasing

Alla förbundets leasingavtal redovisas som operationella. Förbundet har endast lokalhyra som operationell leasing. Lokalhyran kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda

Avgiftsbestämda pensionsplaner.

Förbundet betalar fastställda avgifter till andra juridiska personer avseende flera statliga planer och försäkringar för enskilda anställda. Förbundet har inga legala eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter utöver betalningar av den fastställda avgiften som redovisas som en kostnad i den period där den relevanta tjänsten utförs.

Balansräkning

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om ingen annat anges.

Immateriella tillgångar

De immateriella tillgångarna utgörs av förvärvade utgifter för programvara. De redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningen för immateriella anläggningstillgångar uppgår till 5 år.

Borttagande från balansräkningen - immateriella tillgångar

Immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte framtida ekonomiska fördelar väntas från användning, utrangering eller avyttring av tillgången. När immateriella anläggningstillgångar avyttras bestäms realisationsresultatet som skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen i någon av posterna Övriga rörelseintäkter eller Övriga rörelsekostnader.

Materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar. Avskrivningar görs enligt en systematisk plan över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod. Avskrivningen för materiella anläggningstillgångar uppgår till 3-5 år.

Borttagande från balansräkningen - materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar eller komponenter tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte framtida ekonomiska fördelar väntas från användning, utrangering eller avyttring av tillgången eller komponenten.

När materiella anläggningstillgångar avyttras bestäms realisationsresultatet som skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen i någon av posterna *Övriga rörelseintäkter* eller *Övriga rörelsekostnader*.

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknad.

Redovisning och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part och föreningen inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört.

Kundfordringar

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel och disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut och andra kortfristiga, likvida placeringar som lätt kan omvandlas till känt belopp och som är utsatta för obetydlig risk för värdefluktuationer. Sådana placeringar har en löptid på maximalt tre månader.

Värdering av finansiella skulder

Kortfristiga skulder redovisas till anskaffningsvärde.

Ändamålsbestämda medel

I posten Ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade bidrag och andra ändamålsbestämda medel.

Utvecklingsfond: Avsatt av förbundsstämman, stämman förfogar över medlen.

Not 2 Bidrag

	2024	2023
Ordinarie statsbidrag	191 685	214 849
Reglering ordinarie statsbidrag tidigare år	-62	-391
Riktade statsbidrag	0	3 203
Reglering riktade statsbidrag tidigare år	916	1 609
Övriga bidrag	423	6 664
Summa	192 962	225 934

Not 3 Övriga verksamhetsintäkter

	2024	2023
Vidarefakturerat	1 804	999
Övriga intäkter	436	941
Summa	2 240	1 940

Not 4 Förmedlade bidrag och verksamhetsstöd

	2024	2023
Fördelade ordinarie statsbidrag till avdelningarna	140 650	157 312
Fördelade riktade statbidrag till avdelningarna	916	4 812
Fördelning Care	0	4 884
Summa	141 566	167 008

Not 5 Verksamhetskostnader

	2024	2023
IT-kostnader, licenser*	5 803	5 686
IT-kostnader, drift*	1 349	1 554
IT-kostnader, konsult*	2 874	1 548
IT-kostnader, verksamhetssystem studieförbunden i samverkan	2 236	2 190
Marknadsföring och kommunikation	1 634	1 624
Konsultarvoden marknadsföring och kommunikation	63	37
Konsultarvoden övriga	132	54
Köpta tjänster till verksamhet	1 514	1 848
Resor, kost och logi	567	3 632
Vidarefakturerat	1 993	998
Övriga verksamhetskostnader	997	999
Summa	19 162	20 170

Not 6 Övriga externa kostnader

	2024	2023
Lokalkostnader	3 143	3 095
Konsultarvoden, bemanning	19	84
Konsultarvoden, övriga	271	359
Övriga externa kostnader	1 670	2 297
Telekommunikation	618	557
Ersättning till revisorer, Revisionsuppdrag	455	395
Ersättning rådgivning	2 842	147
Summa	9 018	6 934

Not 7 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2024	2023
Kvinnor	26	25
Män	9	9
Totalt medelantalet anställda	35	34

Könsfördelning i styrelse

Könsfördelning i styrelsen

Kvinnor	3	4
Män	6	7
Totalt antal ordinarie ledamöter i styrelsen	9	11

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2024	2023
<i>Löner och andra ersättningar</i>		
Ledamöter i styrelse och förbundschef	2 115	1 937
Anställda	20 619	18 512
Summa	22 734	20 449

Sociala kostnader	9 731	8 173
(varav pensionskostnader exklusive särskild löneskatt)	2 372	1 853
Summa	9 731	8 173

Varav pensionskostnader ledande befattning	434	361
--	-----	-----

Avtal har tecknats med förbundschef som innebär att vid uppsägning från förbundets sida utgår ett avgångsvederlag om maximalt sex månader. Annan förvärvsinkomst inom eller utom förbundet ska avräknas under tid motsvarande vederlagets längd.

Not 8 Operationell leasing

	2024-12-31	2023-12-31
Förfaller till betalning inom 1 år	2 940	3 044
Förfaller till betalning senare än 1 men inom 5 år	2 911	6 708
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	2 911	2 793

Den operationella leasingen utgörs av hyrda lokaler. Avtalet om hyra av lokalerna för kansliet löper på fem år med sista året 2026. Storleken på de framtida leasingavgifterna redovisas till nominellt belopp.

Not 9 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2024	2023
Räntor	844	626
Summa	844	626

Not 10 Programvara

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	478	478
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	478	478
Ingående avskrivningar	-478	-478
Utgående ackumulerade avskrivningar	-478	-478
Utgående bokfört värde	0	0

Not 11 Inventarier

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 311	1 311
Inköp under året + övertag Västerbotten	52	0
Utrangeringar	-608	0
Utgående akumulerat anskaffningsvärde	755	1 311
Ingående avskrivningar	-871	-631
Utrangeringar	565	0
Årets avskrivningar + övertag Västerbotten	-189	-239
Utgående akumulerade avskrivningar	-495	-870
Utgående bokfört värde	260	441

Not 12 Långfristiga värdepappersinnehav

	2024-12-31	2023-12-31
<i>Aktiefond</i>		
Ingående bokfört värde	1 405	1 405
<i>Kapitalförsäkring</i>		
Övertag försäkring	15 419	0
Utgående bokfört värde	16 824	1 405
Marknadsvärde Aktiefond	5 579	5 385
Marknadsvärde Kapitalförsäkring	15 419	0

Not 13 Övriga fordringar

	2024-12-31	2023-12-31
Kortfristiga fordringar avdelningarna	0	2 968
Andra kortfristiga fordringar	126	0
Lån till Uppsala Västmanland och Småland Öland	4 400	0
Summa	4 526	2 968

Not 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2024-12-31	2023-12-31
Förutbetalda hyror	721	712
Övriga poster	2 277	2 835
Summa	2 998	3 547

Not 15 Kortfristiga placeringar

	2024-12-31	2023-12-31
Övertag av fonder	73 468	0
	73 468	0
Marknadsvärde	73 468	0

Not 16 Likvida medel

	2024-12-31	2023-12-31
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel:</i>		
Banktillgodohavande	13 529	24 037
Arvsfondskonto	696	0
EUR konto projektmedel	8	0
Kortfristiga placeringar, jämställda med likvida medel	2 056	
Summa	16 289	24 037

Not 17 Mottagna ej nyttjade bidrag

	2024-12-31	2023-12-31
Återkrav av ordinarie statsbidrag och riktade statsbidrag	0	577
Weaving trust Ålidhem	510	0
Ohörda ord	696	0
Viltvårdsfonden	0	314
Summa	1 206	891

Not 18 Övriga kortfristiga skulder

	2024-12-31	2023-12-31
Övertag fonder, inventarier	91 089	0
Personalskatt	502	481
Sociala avgifter	565	520
Moms	97	52
	92 253	1 053

Not 19 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2024-12-31	2023-12-31
Semesterlöner inklusive sociala avgifter	1 972	2 124
Upplupna löner inkl sociala avgifter och pensioner	362	422
Övriga upplupna kostnader	654	635
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 988	3 181

Underskrifter

Stockholm den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Anna Håkansson
Styrelseordförande

Pia Nylund
Vice ordförande

Erland Nylund
Styrelseledamot

Douglas Thisell
Styrelseledamot

Ulf Tollhage
Styrelseledamot

Kjell Johansson
Styrelseledamot

Ulf Johansson
Styrelseledamot

Therese Palm
Styrelseledamot

Jimmie Silvervidh
Styrelseledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Jens Persson
Auktoriserad revisor

Andreas Brodin
Förtroendevald revisor